

MOST NEZAVISNIH LISTA

PROGRAM

ZA IZBORE ZA EUROPSKI PARLAMENT

2019.

1. Mostova vizija Europske unije: Više međudržavne suradnje, a manje birokracije
2. Hrvatska u EU: Sigurna i ravnopravna
3. Zapošljavanje i gospodarski rast: Tržište u cijelom svijetu, a posao u Hrvatskoj
4. Obrazovanje, znanost i inovacije: Ulaganje u budućnost
5. EU fondovi i regionalni razvoj: brže, više i efikasnije
6. Zdravstvo i socijalne politike: Promocija osjetljivosti i uključivosti
7. Poljoprivreda i ribarstvo: Reforma zajedničkih politika
8. Energetika: Niskouglična i klimatski neutralna
9. Zaštita okoliša i kružno gospodarstvo: Rast uz održivost
10. Hrvatska i euro: Odluka na referendumu

UVOD

Izbori za Europski parlament koji će se na razini cijele Europske unije održati 23. – 26. svibnja 2019. odredit će budući smjer europskih integracija. Iako je Parlament tek jedna od tri ključne institucije EU-a, odnos snaga u novom sazivu neminovno će utjecati na sastav i program Europske komisije. Političkim dogovorom na razini EU-a utvrđeno je da se i 2019. predsjednik Komisije bira po principu „Spitzenkandidata“ – svaka europska politička obitelj ističe svog glavnog kandidata kojemu će, u slučaju pobjede na izborima na razini Europske unije, pripasti to mjesto. Most ne podupire ovaj princip koji predstavlja svojevrsnu devijaciju odredbi Lisabonskog ugovora i daljnje produbljivanje demokratskog deficita Unije. Smatramo da nadnacionalne političke obitelji ne bi trebale imati ulogu u izboru kandidata za predsjednika Komisije, već bi ta uloga trebala pripasti predstavnicima država članica čiju nominaciju zatim moraju potvrditi izabrani predstavnici građana. Iz tog razloga Most se neće prije izbora opredijeliti ni za jednu od europskih političkih grupacija jer ne želimo davati legitimitet izbornom principu koji predstavlja novi korak u uspostavi europske federalne superdržave i kojim se umanjuje važnost država članica u izboru predsjednika Komisije.

Most će se u svom političkom opredjeljivanju u Europskom parlamentu voditi principom nacionalnog interesa. Naši zastupnici neće nastupati iz europske ideološke pozicije, nego iz nacionalne pozicije, te će saveznike birati prvenstveno na temelju programske kompatibilnosti. Naša je glavna zadaća u tijelima Europske unije izboriti što veću korist za Hrvatsku te se u ispunjavanju te zadaće nećemo ograničiti europskim ideološkim okvirom, već ćemo razvijati odnose sa svima koji nam mogu pomoći u ostvarenju nacionalnog interesa u pojedinim pitanjima.

Mostovi zastupnici u Europskom parlamentu zalagat će se za to da EU čini više u područjima u kojima postoji najveća dodana vrijednost, a da sve druge nadležnosti prepusti državama članicama. Borit će se za ravnopravnost Hrvatske i podržavati jačanje nacionalnih obrambenih kapaciteta te zalagati za sigurne granice i migracije, zapošljavanje u Hrvatskoj uz širenje tržišta domaćih gospodarskih subjekata, jačanje kohezijske politike, diversifikaciju izvora energije i kružno gospodarstvo, reformu Zajedničke poljoprivredne politike i Zajedničke ribarstvene politike te uključive i održive socijalne i zdravstvene programe.

1. Mostova vizija Europske unije: Više međudržavne suradnje, a manje birokracije

- *NE puzajućoj federalizaciji Europe*
- *Bolja koordinacija nacionalnih institucija*
- *Jedinstveno sjedište Europskog parlamenta*
- *Pravo veta nacionalnih parlamenata*

Most Europsku uniju vidi kao decentraliziranu demokratsku zajednicu ravnopravnih država članica koja funkcionira na principima solidarnosti i supsidijarnosti. Smatramo da EU treba predstavljati labavi okvir unutar kojega će postojati samo one zajedničke politike i institucije oko kojih postoji konsenzus država članica i koje mogu stvoriti dodanu vrijednost. Područja u kojima je državna razina učinkovitija bila bi vraćena u njezinu nadležnost, a institucije Unije u tim bi područjima mogle nuditi isključivo platformu za bolju međudržavnu koordinaciju i razmjenu najboljih praksi, bez mogućnosti donošenja odluka. Most smatra da bi strogo odvajanje nadležnosti Europske unije i država članica doprinijelo tome da građani, iz kojih vlast proizlazi, bolje razumiju proces donošenja odluka i lakše kontroliraju izabrane i neizabrane dužnosnike koji donose odluke u njihovo ime. Uvjerenja smo da bi se na ovaj način dobrim dijelom obnovilo povjerenje građana u institucije koje je u ovom trenutku na vrlo niskoj razini, djelomično i zbog nejasnih nadležnosti te prebacivanja krivnje s europske na nacionalnu razinu i obrnuto.

Most jedinstveno tržište smatra najvećom vrijednošću europskih integracija i želi nastaviti raditi na njegovom produbljivanju i jačanju. Isto tako prepoznajemo da EU nudi dodanu vrijednost u nekim drugim područjima poput sigurnosti, borbe protiv organiziranog kriminala i terorizma, znanosti i obrazovanja, istraživanja i inovacija, regionalnog razvoja te međunarodne trgovine.

Naše protivljenje daljnjoj političkoj integraciji, točnije prebacivanju dodatnih nadležnosti s država članica na Bruxelles, ne znači i otpor međudržavnoj suradnji. Dapače, smatramo da u cijelom nizu područja poput pravosuđa i sigurnosti postoji ogroman prostor za napredak u međuinstitucionalnoj suradnji, razmjeni podataka i koordiniranim akcijama. Ono čemu se Most protivi stvaranje je novih zajedničkih nadržavnih tijela s loše definiranim ovlastima koja ulaze u prostor nacionalnim tijelima, stvaraju dodatni šum u komunikaciji i birokratski teret, a bez dodane vrijednosti. Cilj osnivanja takvih tijela nije ojačati nacionalne institucije nego ih s vremenom zamijeniti, a Most se odlučno protivi takvoj „puzajućoj federalizaciji“ Europe. Smatramo da se u većini područja uz pomoć novih tehnoloških rješenja može postići visoka razina međusobne koordinacije nacionalnih tijela, a zajednička tijela trebaju se osnivati samo tamo gdje je to apsolutno nužno da bi se učinkovito obavljao posao u korist građana.

Most se zalaže za to da postojeće institucije Europske unije budu što učinkovitije i manje rastrošne, uz napomenu da pojednostavljivanje i ubrzanje procesa donošenja odluka te financijske uštede ne smiju doprinositi produbljivanju demokratskog deficita. S tim u skladu,

zauzimat ćemo se za jedinstveno sjedište Europskog parlamenta koje bi zamijenilo dosadašnja tri. Postojeća je praksa (parlamentarne aktivnosti u Bruxellesu i Strasbourgu te Tajništvo u Luksemburgu) rastrošna, neproaktivna i štetna za okoliš, a njezinim bi se okončanjem na godišnjoj razini uštedjelo gotovo 200 milijuna eura i smanjilo emisiju ugljičnog dioksida za 20 tisuća tona.

Most primjećuje tendenciju donošenja sve većeg broja odluka u Vijeću EU-a po principu kvalificirane većine (55% država članica koje predstavljaju najmanje 65% stanovništva EU-a) koji favorizira velike države članice, a one manje poput Hrvatske dovodi u poziciju da mogu uvijek biti preglasane i svejedno obvezane implementirati odluke, čemu se odlučno protivimo.

Da bi građani imali što veću razinu kontrole nad odlukama koje se donose na europskoj razini i kako bi se očuvao princip supsidijarnosti na kojemu EU počiva, želimo ojačati savjetodavnu i nadzornu ulogu nacionalnih parlamenata. U slučaju rasprave o promjeni ugovora u kontekstu Brexita te ambicija Europske komisije i nekolicine država članica, u određenim ćemo se područjima zalagati za pravo veta nacionalnih parlamenata po principu obične većine (14 od 27 nacionalnih parlamenata mora uložiti veto da bi neka zakonodavna inicijativa bila blokirana).

Budući da Europska unija obuhvaća veliki prostor i društva različitih tradicija i razvojnih puteva, smatramo da je važno izbjeći univerzalna rješenja i krojiti zakonodavstvo sukladno stvarnim potrebama Europljana. Da bi europski zakonodavci bolje čuli glas svih društvenih skupina iz svih dijelova Unije, poticat ćemo frekventniju uporabu različitih oblika e-demokracije (e-savjetovanja, e-petacije i e-glasovanje) i deliberativne demokracije (forumi u kojima skupine građana, izabranih na temelju slučajnog uzorka, raspravljaju i predlažu rješenja važnih društvenih pitanja). Dodatnim sudjelovanjem građana zakonodavac bi dobio uvid u stvarna stajališta i raspoloženja građana kojima bi se ovim putem ujedno približilo rad i nadležnosti EU institucija.

U procesu proširenja Europske unije jedino mjerilo na putu neintegriranih država u punopravno članstvo treba biti potpuno ispunjavanje kriterija iz jasno definiranog pregovaračkog okvira. Zalagat ćemo se za to da se pregovori odvijaju transparentno i u dobroj vjeri. Zastupamo stajalište da ukupni napredak Srbije u pregovorima s Europskom unijom treba ocjenjivati sukladno napretku u ispunjavanju kriterija iz poglavlja 23. i 24. Most neće podržati pristupanje Srbije Europskoj uniji dok ona ne ispuni sve kriterije iz pregovaračkog okvira i ne riješi ili napravi ozbiljne pomake u rješavanju otvorenih pitanja s Republikom Hrvatskom. Članstvo Bosne i Hercegovine u Europskoj uniji smatramo nacionalnim interesom, ali ističemo da su ustavne promjene i puna ravnopravnost hrvatskog naroda s ostalim dvama konstitutivnim narodima osnovni preduvjeti za napredak BiH u procesu pridruživanja.

2. Hrvatska u EU: Sigurna i ravnopravna

- *Jačanje graničnih policija, a ne FRONTEX-a*
- *Protiv migrantskih kvota, za bolju integraciju migranata*
- *NE europskoj vojsci*
- *Zamrzavanje članarine koju Hrvatska plaća*
- *Više sredstava iz fondova razmjerno udjelu iseljenog stanovništva*

Mostu je sigurnost jedan od najvećih prioriteta. Želimo sigurne granice, sigurne migracije i demokratske procese sigurne od stranog uplitanja. Smatramo da bi zaštita Hrvatske od vanjskih ugroza trebala ostati u isključivoj nadležnosti nacionalnih službi i vojno-redarstvenih snaga te ćemo se sukladno tome zalagati za veće europsko ulaganje u kapacitete graničnih policija država članica s vanjskom granicom. Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu (FRONTEX) vidimo isključivo kao ispomoć u vremenu krize na vanjskim granicama i nismo skloni podržati njezino najavljeno širenje. FRONTEX mora biti fleksibilan, operativan, jasnih ovlasti i spreman na brzu reakciju u slučaju krize, a rast broja zaposlenika Agencije korak je u suprotnom smjeru i pokušaj da se s vremenom preuzme nadležnosti od nacionalnih graničnih policija.

Most smatra da migracije, da bi pozitivno utjecale na društvo i ekonomiju, moraju biti sigurne i kontrolirane, što traži opsežnu reformu migrantske politike i politike azila Europske unije. U tom smislu predlažemo diferencirani pristup različitim skupinama migranata (izbjeglice, politički azilanti i ekonomski migranti) čije se potrebe znatno razlikuju. Izbjeticama i političkim azilantima Unija bi jamčila sigurnost do prestanka ugroze za njihove živote, a stvaranje političkih, ekonomskih, ekoloških i ostalih predispozicija za njihov siguran povratak u matične države predstavljalo bi definirajući parametar u diplomatskim i trgovinskim odnosima s tim državama. Bilo kakav oblik srednjoročnog ili dugoročnog boravka na prostoru Europske unije građanima trećih zemalja uvjetovali bismo prolaskom kroz integracijske programe te prihvaćanjem europske kulture, vrijednosti i obrazaca ponašanja. Da bi se smanjio pritisak na vanjske granice, ključnim smatramo jačanje kapaciteta diplomatske mreže država članica u zemljama iz kojih migranti dolaze. Cilj je da se što veći broj zahtjeva za azil podnese i procesuiraju izvan Europske unije. Također, potrebno je raditi na jeftinijem, učinkovitijem i bržem vraćanju onih koji nemaju valjanu dozvolu za boravak u državama Europske unije, što zahtijeva promjenu postojećeg zakonodavstva, ali i puno bolju koordinaciju među državama članicama. Koordinirani pristup ubrzao bi postupak i drastično smanjio troškove jer bi države uložile zajedničke napore u vraćanje migranata kojima je istekao ili nije odobren azil, dok bi promjena zakonodavstva onemogućila zlorabu sustava i lako odgađanje provedbe odluke o azilu.

Protivimo se sustavu migrantskih kvota jer smatramo da države članice ne bi trebale biti prisiljene primati migrante niti bi migranti protiv vlastite volje trebali biti usmjeravani u zemlje u koje ne žele ići. Ovakva prisilna redistribucija očito je kršenje prava država, ali i prava migranata koji su u Europsku uniju primljeni kao slobodni ljudi. Međutim, Most prepoznaje potrebu za solidarnošću te

smatra da bi države članice koje ne žele sudjelovati u redistribuciji migranata trebale financijski doprinijeti u nošenju s migrantskim izazovom i tako olakšati onim državama članicama koje su otvorene primanju migranata. Pritom naglašavamo da je potrebno raditi na uspostavi novog zajedničkog okvira koji bi migracije učinio kontroliranim i sigurnim te onemogućio zlorabu sustava.

Ustavno-pravni poredak i sigurnost građana Republike Hrvatska treba štiti Hrvatska, a ne europska vojska. Most se zalaže za dodatno ulaganje u nacionalne obrambene kapacitete i modernizaciju Oružanih snaga te reformu NATO-a kako bi se više resursa posvetilo obrani od terorističke prijetnje i cyber-napada. Specifične europske potrebe za novim obrambenim strategijama i jačanjem unutareuropske suradnje zadovoljili bismo stvaranjem posebnog podokvira unutar NATO-a koji bi obuhvaćao europske članice i djelovao sinkronizirano s neeuropskim članicama. Europsku vojsku ne vidimo kao dodanu vrijednost, već novu imperijalističku silu kojom se želi Europskoj uniji kao supranacionalnoj tvorbi priskrbiti dodatne elemente državnosti. Most se protivi pretvaranju Europske unije u superdržavu i neće podržati ni jednu inicijativu koja vodi u tom smjeru, pa tako ni osnivanje europske vojske. S druge strane, podržavamo međudržavnu suradnju, razmjenu najboljih praksi i komplementarno razvijanje obrambene industrije država članica EU-a kako bi one globalno bile što konkurentnije.

Most prepoznaje ambicije vanjskih faktora da utječu na demokratske procese u Europskoj uniji i opravdanima smatra napore u borbi protiv strane propagande. Građani moraju raspolagati istinitim informacijama da bi donosili informirane odluke o svojoj budućnosti. No ne možemo podržati Akcijski plan borbe protiv dezinformacija koji je predložila Europska komisija zato što on, sasvim izvjesno, uvodi cenzuru na internetske platforme, a političarima i neizabranim birokratima daje ovlasti da proglašavaju što je prava istina. Povjerenje građana u institucije ne može se vratiti ograničavanjem slobode govora, već njihovim jačim uključivanjem u proces odlučivanja i većom razinom transparentnosti. Most će podržavati suradnju znanstvene zajednice i donositelja političkih odluka u smjeru uvođenja medijske pismenosti u obrazovni sustav te kontinuiranog medijskog opismenjavanja građana kao načina borbe protiv dezinformacija.

Most se zalaže za ravnopravnost Hrvatske u Europskoj uniji. Na nizu primjera vidimo da naša domovina nije ravnopravna članica: hrvatski će poljoprivrednici tek 2022. ostvariti pravo na potpore u 100-postotnom iznosu, naši mali obalni ribari ne smiju više koristiti tradicionalne male mreže dok je skandinavskim i grčkim ribarima to omogućeno kroz kategoriju rekreacijskog ribolova, 90% sredstava za istraživanje preko Europskog istraživačkog vijeća (ERC) ide starijim članicama dok tek 2% dobivaju nove članice, a hrvatski jezik neće biti u potpunosti primijenjen u radu Europskog parlamenta ni u trećem sazivu u kojemu će raditi zastupnici iz Hrvatske. Ovakva nepravda dodatno je pojačana tendencijama za smanjenjem sredstava i elemenata kohezijske politike i skraćanjem roka za realizaciju projekata, što ne ide u korist slabije razvijenim članicama s manjim apsorptivnim kapacitetom. Most će se u Europskom parlamentu odlučno boriti protiv ovakve diskriminacije.

S obzirom na to da razvijenije članice profitiraju od slobode kretanja ljudi, roba i kapitala u znatno većem obimu od slabije razvijenih članica poput Hrvatske, Most će se zalagati za zamrzavanje hrvatske članarine s dugoročnom tendencijom njezina smanjenja uz istovremeno jačanje

kohezijske politike. Smatramo da slabije razvijeni koji su bogatijima otvorili svoja tržišta i bazen radne snage trebaju biti pravedno kompenzirani kroz novčane transfere koji bi im olakšali hvatanje koraka s razvijenim članicama, a sredstva za koheziju povećavala bi se razmjerno udjelu stanovništva koje je emigriralo u razvijene države EU-a.

3. Zapošljavanje i gospodarski rast: Tržište u cijelom svijetu, a posao u Hrvatskoj

- *Liberalizacija tržišta usluga uz zaštitu strateških resursa*
- *Protiv ujednačavanja poreznih stopa u cijelom EU-u*
- *Transparentniji pregovori o slobodnoj trgovini*
- *Nacionalni programi zapošljavanja mladih financirani iz EU-a*

Most jedinstveno tržište smatra najvećim dobitkom europskih integracija i želi da ono ostvari svoj puni potencijal kroz razumnu regulaciju koja, s jedne strane, štiti potrošače i radnike, a s druge omogućava visoke stope rasta i globalnu konkurentnost europskih gospodarskih subjekata. Naši će se zastupnici zalagati za dodatnu liberalizaciju tržišta usluga (s izuzetkom gospodarenja strateškim resursima poput šuma i voda) na kojemu još uvijek postoje nacionalni monopoli i oligopoli s ciljem povećanja konkurentnosti te podizanja kvalitete usluga uz smanjenje cijena.

Most se zalaže za daljnje jačanje malog i srednjeg poduzetništva koje predstavlja temelj održivog gospodarskog rasta u Europskoj uniji i zapošljava 80% radnika u privatnom sektoru. Naša nastojanja bit će usmjerena prema snažnijim ulaganjima u istraživanje i razvoj te nove tehnologije, pri čemu Hrvatsku vidimo kao predvodnicu u digitalnoj transformaciji. Smatramo da je potrebno uložiti dodatne napore u liberalizaciji prekograničnog i digitalnog poslovanja te usmjeravanju europskih resursa u obrazovne programe koji odgovaraju potrebama tržišta rada i koji će stvoriti preduvjete za razvoj pametnog gospodarstva otpornog na izazove budućnosti.

Protiv smo uvođenja novih europskih poreza koji bi punili briselsku riznicu, a jednako se tako protivimo ujednačavanju poreznih stopa u cijeloj Europskoj uniji jer bi time bilo zacementirano postojeće stanje u kojemu Hrvatska zaostaje za većinom članica Unije. Most želi konkurentniju Hrvatsku s većim stopama gospodarskog rasta, a smanjenje poreznog opterećenja jedan je od glavnih alata za privlačenje ulaganja, povećanje zaposlenosti i bujanje privatnog sektora. Dugoročno ujednačavanje poreznih stopa u cijelom EU-u onemogućilo bi porezno natjecanje, a članice s razvijenom infrastrukturom, učinkovitom administracijom i vladavinom prava ostavilo u trajnoj prednosti pred Hrvatskom i ostalim slabije razvijenim članicama.

Uklanjanje barijera na jedinstvenom tržištu koristi manjim gospodarskim subjektima koji često ne mogu podnijeti administrativni i financijski teret tih barijera. Budući da su hrvatske tvrtke u

usporedbi s onima iz najrazvijenijih država Unije relativno male, optimalna regulacija tržišta izravno im koristi i olakšava izvoz. Stoga ćemo se zalagati za administrativno i financijsko rasterećenje, posebno malih i srednjih tvrtki, te za procjenu učinaka propisa kod svakog zakonodavnog upliva u jedinstveno tržište.

Članstvo u Europskoj uniji, koja predstavlja najbogatije i jedno od najvećih svjetskih tržišta, Hrvatskoj osigurava bolju pregovaračku poziciju pri dogovaranju trgovinskih sporazuma s globalnim gospodarskim gigantima. Most za hrvatske izvoznike želi što lakši pristup globalnom tržištu i zato će se zalagati za potpisivanje što većeg broja sporazuma o slobodnoj trgovini u sljedećem mandatu. Zauzimat ćemo se za načelo reciprociteta pri otvaranju tržišta prema globalnim partnerima kako bi se izbjegla mogućnost da oni nepoštenim praksama izravno naštetite europskim proizvođačima. Poučeni iskustvima s CETA-om i TTIP-om, Mostovi će zastupnici od Komisije tražiti maksimalnu transparentnost u pregovorima o slobodnoj trgovini te uključivanje socijalnih partnera i ostalih zainteresiranih javnosti u pregovarački proces od samoga početka u mjeri koja ne remeti njegovu dinamiku i integritet.

Most se zalaže za jednakopravnost svih radnika u Europskoj uniji neovisno o dobi, spolu i spolnoj orijentaciji, rasnoj ili etničkoj pripadnosti, vjeri ili uvjerenju te invaliditetu. Svaki građanin EU-a ima pravo na jednake mogućnosti i pristup tržištu rada, pravedne radne uvjete te socijalnu zaštitu i uključenost. Podržavat ćemo ravnopravnost žena i muškaraca zagovarajući veće sudjelovanje žena na tržištu rada te jednake uvjete zaposlenja i mogućnosti napredovanja u karijeri. Pravo na potporu pri traženju posla, osposobljavanju i prekvalifikaciji osobito se odnosi na mlade bez iskustva i osobe kojima prijeti dugotrajna nezaposlenost.

Programi zapošljavanja na razini Europske unije favoriziraju mobilnost radne snage, a Hrvatskoj to znači odljev radno sposobnih koji bi trebali biti nositelji razvoja i rasta. Most se ne protivi mobilnosti koja je jedna od temeljnih sloboda, ali naglasak stavlja na zadržavanje domaćih ljudskih resursa i ulaganje u njih. Stoga ćemo se u Europskom parlamentu zalagati za to da se univerzalni programi zapošljavanja mladih na europskoj razini zamijene specifičnim nacionalnim programima krojenima prema potrebama svake pojedine članice koji će se financirati iz zajedničke blagajne. Naši će se zastupnici zauzimati za partnerstvo s privatnim sektorom pri izradi ovih programa, kao i obrazovnih kurikula, kako bi stečene kompetencije bile u najvećoj mogućoj mjeri usklađene s potrebama tržišta.

U kontekstu četvrte industrijske revolucije Most smatra nužnim podizanje digitalne pismenosti stanovništva te ćemo se zalagati za dostupnije programe edukacije i prekvalifikacije, kao i za inovativne oblike zapošljavanja te dodatne poticaje za samozapošljavanje. Zauzimat ćemo se za popularizaciju *on-job-training* programa na postojećim poslovima kako bi radnici pratili razvoj tehnologije i potrebe tržišta te bili u boljoj poziciji napredovati i dugoročno zadržati posao.

4. Obrazovanje, znanost i inovacije: Ulaganje u budućnost

- *Više stipendije za hrvatske studente i istraživače u Erasmus+ programu*
- *Jednake naknade za istraživače u sklopu Obzor Europa*
- *Ravnopravnost u ERC-u*

Mostovi zastupnici zalagat će se za kvalitetno, dostupno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje kao glavne alate za stjecanje i održavanje vještina koje građanima osiguravaju ravnopravnu i potpunu participaciju u društvu i na tržištu rada. Zagovarati ćemo veća ulaganja u obrazovanje, istraživanje, cjeloživotno učenje, osposobljavanje i inovacije na europskoj razini te bolju usklađenost obrazovnih programa s potrebama gospodarstva.

Most smatra da program za obrazovanje, usavršavanje i mlade Erasmus+ predstavlja istinsku dodanu vrijednost te će podupirati njegovo širenje i dodatno financiranje. Zalagat ćemo se za jednake prilike unutar samog programa, točnije da korisnici različitog imovinskog stanja iz različitih država članica imaju jednaku mogućnost korištenja Erasmus+ programa. U ovom trenutku ne postoji jedinstveni iznos stipendije za studente i istraživače na razini Europe, a još je veći problem od nominalne razlike to što iznos stipendije ne uzima u obzir razlike u paritetu kupovne moći. Troškovi života hrvatskih studenata u razvijenim zemljama Unije puno su veći od troškova njihovih studenata u Hrvatskoj, što naše mlade stavlja u neravnotežan položaj i demotivira od sudjelovanja u programu Erasmus+. Budući da hrvatski roditelji uglavnom moraju izdvojiti dodatna sredstva da bi njihova djeca mogla studirati u inozemstvu, studenti iz obitelji slabijeg imovinskog stanja, koji bi trebali imati jednake prilike kao svi drugi, suočavaju se s diskriminacijom. Mostovi zastupnici tražit će promjenu načina izračuna stipendije i njezino bolje usklađivanje s troškovima života u državi odredištu.

Za ostvarenje globalne konkurentnosti i otvaranje visokokvalitetnih poslova u Hrvatskoj potrebna su znatna ulaganja u istraživanje i razvoj, a naša je zemlja u ovom području na dnu europskih ljestvica s ulaganjima u iznosu od svega 0,85% BDP-a. Most će se u Europskom parlamentu zalagati za veću dostupnost europskih sredstava kroz program Obzor Europa koji s proračunom od 97,6 milijardi eura predstavlja stožerni program razvoja inovacija u Europi. Pozdravljamo pomak u vidu dodatnih sredstava (maksimalno 8000 eura godišnje) za istraživače iz država s nižim plaćama u znanosti, ali smatramo da to mora biti tek prvi korak prema jednakosti istraživača u cijeloj Europskoj uniji te ćemo tražiti uvođenje jedinstvene europske naknade koja bi jednako vrednovala znanstveni doprinos neovisno o državi u kojoj je ostvaren.

ERC (Europsko istraživačko vijeće) 90% projekata ostvaruje u starim članicama, a samo 2% u novima. Smatramo da je, unatoč objektivnim okolnostima zbog kojih nove članice zaostaju, ovakva disproporcija duboko nepravedna te ćemo se zalagati za promjenu kriterija i veću dostupnost sredstava novim članicama.

5. EU fondovi i regionalni razvoj: Brže, više i efikasnije

- *ZA predfinanciranje, nacionalno sufinanciranje od 15% i duže razdoblje za projekte*
- *Povećanje kohezijskih sredstava razmjerno broju iseljenih u razvijene EU države*
- *Povećanje proračuna Programa potpore strukturnim reformama*

Kohezijska politika istinska je dodana vrijednost EU-a jer povezuje različite razine upravljanja s ciljem smanjenja društvenih i gospodarskih razlika te uravnoteženja kvalitete života među državama članicama i unutar svake pojedine članice. Most podržava kohezijske ciljeve vezane uz zapošljavanje, inovacije, obrazovanje, socijalno uključivanje i energiju. Zalažemo se za široku implementaciju pristupa „odozdo prema gore“, odnosno rano uključivanje lokalnih i regionalnih dionika u izradu i provedbu razvojnih strategija kako bi se maksimalno iskoristili specifični potencijali svake pojedine europske regije. Podupirat ćemo nastojanja da se kroz europske programe ojačaju kapaciteti lokalnih i regionalnih dionika da bi oni mogli ravnopravno sudjelovati u strateškom planiranju, provedbi strategija i ostvarenju ciljeva teritorijalne kohezije koja je kao posebna zadaća Unije upisana i u Lisabonski ugovor. Mostovi zastupnici borit će se protiv prakse prekomjernog reguliranja koja na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini stvara nepotrebne prepreke koje otežavaju apsorpciju sredstava i ostvarenje ciljeva.

Hrvatska od svih članica Unije najlošije koristi EU fondove. U ovom smo trenutku na 64% ugovorenosti sredstava, a kad se gledaju ovjerena sredstva (ulaganja koja su realizirana i pregledana od sustava te poslana u Izjavi o izdacima) tu postotak pada na izrazito loših 17% dostupne alokacije. Dodatni problem predstavljaju i korekcije (nepravilnosti) na projektima koje će se morati podmiriti iz državnog proračuna, točnije platit će ih građani, poduzetnici i korisnici javnih usluga. Samo u Središnjoj agenciji za financiranje i ugovaranje (SAFU) dosad je otkriveno oko pola milijarde kuna nepravilnosti.

Osim s neučinkovitošću, Hrvatska ima problema i s kvalitetom projekata jer se sredstva za male i srednje poduzetnike ne dodjeljuju najboljima, nego najbržima, pa je upitno koliko je povučeni novac dugoročno dobro uložen. Promjene u nacionalnom sustavu koji je trom, previše birokratiziran i neučinkovit te nas drži na začelju Europe Most će provesti po dolasku na vlast u Hrvatskoj. U Europskom parlamentu zalagat ćemo se za to da slabije razvijenim članicama i dalje bude dostupno predfinanciranje, da nacionalno sufinanciranje ostane 15% (umjesto predloženih 30%), da se zadrži formula N+3 kako bi imale više vremena za realizaciju projekata koje im je potrebno zbog tromosti i neučinkovitosti javne uprave i da se kohezijska sredstva s vremenom povećaju razmjerno udjelu stanovništva koje je migriralo u razvijene države EU-a.

Mostovi zastupnici zauzimat će se za povećanje proračuna Programa potpore strukturnim reformama (SRSP) pomoću kojega Hrvatska može educirati svoju javnu upravu, učiniti ju efikasnijom te ojačati institucije ključne za ostvarenje gospodarskog rasta i bolju apsorpciju europskih fondova.

6. Zdravstvo i socijalne politike: Promocija osjetljivosti i uključivosti

- *ZA programe zdravstvenog opismenjavanja građana*
- *Primjena naprednih digitalnih rješenja u zdravstvu*
- *Potpore dohotku za osobe s invaliditetom*
- *Kraj beskućništva u Hrvatskoj*

Pravo na zdravlje temeljno je ljudsko pravo i Most će se u Europskom parlamentu zalagati za to da bolja i sigurnija zdravstvena skrb bude dostupna svim građanima pod jednakim uvjetima. Zdravstvene sustave država članica s jedne strane karakteriziraju veliki socioekonomski izazovi s kojima se suočavaju zbog starenja stanovništva i troškova tehnološkog napretka u medicini, a s druge strane veliki potencijal za povećanje učinkovitosti, rast i inovacije koji se može ostvariti koordiniranim djelovanjem.

Zastupnici Mosta podržat će sve programe zdravstvenog opismenjavanja građana čijom bi se koordiniranom primjenom na razini Europske unije spriječili negativni ishodi poput rizičnijeg ponašanja, slabijeg korištenja preventivnih usluga, odgođenog postavljanja dijagnoze, težeg shvaćanja i prihvaćanja zdravstvenih uputa, povećanog rizika od hospitalizacije i umiranja, slabijeg fizičkog i mentalnog zdravlja te većih troškova zdravstvene skrbi.

Zalagat ćemo se za primjenu digitalnih rješenja u zdravstvu koja omogućavaju bolju analizu podataka, precizniju i sigurniju dijagnostiku te razvijanje personalizirane zdravstvene skrbi, čime se doprinosi smanjenju ukupnih troškova zdravstvene skrbi. Osim smanjenja troškova, fokusirat ćemo se na povećanje dostupnosti, posebno u ruralnim i otočkim sredinama, kojima prijete depopulacija, između ostaloga, i zbog niže kvalitete javnih usluga. Most će u Europskom parlamentu adresirati i važne prekogranične zdravstvene izazove poput novih uzročnika bolesti koji u Europu dolaze uslijed povećane migracije iz trećih zemalja, otpornosti virusa i bakterija na lijekove te poboljšanja transplantacijskih programa.

Most podupire odredbe i ciljeve Europskog stupa socijalnih prava. Smatramo da svi građani imaju pravo na primjerenu socijalnu zaštitu koja osigurava uključivanje u sve dijelove života i socijalne naknade koje štite od siromaštva, kao i pristup pitkoj vodi, odvodnji, priušljivoj energiji i širokopojasnom internetu. Mjere socijalne zaštite potrebno je snažnije povezati s tržištem rada, cjeloživotnim učenjem, stambenim mjerama i zdravstvenim uslugama. Most se zalaže za socijalne transfere koji osiguravaju dostojanstven život, ali ne destimuliraju korisnike u traženju posla i stjecanju novih kompetencija. U Europskom parlamentu promovirat ćemo socijalni sustav čija je primarna zadaća ponuditi nove prilike za izdizanje iz siromaštva, a ne stvaranje ovisnosti o novčanim transferima. Jednako tako zalagat ćemo se za to da kvalitetne javne usluge budu dostupne u ruralnim i otočkim zajednicama te pripadnicima ranjivih skupina. Most smatra da sva djeca imaju pravo na pristupačan i kvalitetan rani i predškolski odgoj i obrazovanje. U Europskom

parlamentu podržat ćemo sve mjere koje uključuju osiguravanje raznovrsnih i nutritivno bogatih obroka u odgojno – obrazovnim ustanovama i druge mjere koje suzbijaju siromaštvo djece.

Smatramo da osobe s invaliditetom imaju pravo na potporu dohotku koja osigurava dostojanstven život, javne usluge koje im omogućuju sudjelovanje na tržištu rada i u društvu te radno okruženje prilagođeno njihovim potrebama. Mostovi zastupnici podržavat će mjere koje su u skladu s iskazanim potrebama krovnih nacionalnih i europskih mreža organizacija za osobe s invaliditetom. Rastući trend beskućništva u Europskoj uniji traži koordinirane napore i stvaranje novih akcijskih planova za borbu protiv beskućništva. Most želi iskoristiti sve mehanizme dostupne na EU razini za eliminaciju beskućništva u Hrvatskoj.

Podupiremo aktivnu ulogu nacionalnih i krovnih organizacija civilnog društva koje doprinose socijalnom uključivanju i borbi protiv siromaštva te će se konzultirati s relevantnim organizacijama pri donošenju odluka koje se tiču civilnog društva.

7. Poljoprivreda i ribarstvo: Reforma zajedničkih politika

- *Manje potpore velikima, a veće manjim i mladim poljoprivrednicima*
- *PROTIV planiranog smanjenja otmotnice od 5%*
- *Hrvatska čista od GMO-a*
- *Ravnopravnost za hrvatske ribare*
- *Proglašenje isključivog gospodarskog pojasa*

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) najstarija je, najpsežnija i najskuplja politika Europske unije koja je posljednjih desetljeća doživjela više uglavnom neuspjelih pokušaja reforme. Danas se ona manje upliće u tržišne odnose, što Most pozdravlja, te postavlja neke kvalitetne ciljeve poput povećanja konkurentnosti, ravnoteže u lancu hrane, brige za okoliš i bioraznolikost, održivosti ruralnih područja i zaštite kvalitete hrane i zdravlja.

2021. – 2027. za ZPP utrošit će se 365 milijardi eura, što čini 28,5% EU proračuna. Najvažnije su promjene povećanje razina potpore po hektaru za mala i srednja gospodarstva, smanjenje udjela izravnih plaćanja iznad 60.000 eura i ograničenje plaćanja na 100.000 eura po poljoprivrednom gospodarstvu. Najmanje 2% izravnih potpora dodijeljenih svakoj državi izdvojit će se za mlade poljoprivrednike, dopunjeno financijskom potporom u okviru ruralnog razvoja do maksimalno 100 tisuća eura. Most će u Europskom parlamentu tražiti da se ide dalje u istom smjeru i dodatno smanji izdvajanja za velike subjekte koji su tržišno održivi te subvencionira nove ambiciozne igrače na tržištu i mlade poljoprivrednike koji imaju kvalitetne planove za dugoročnu održivost. Zastupat ćemo stajalište da se Hrvatskoj kao državi koja se posljednja priključila Uniji ne bi trebalo smanjivati otmotnicu za 5% kako je planirano.

Oblikovanje strategije postaje zadaća pojedinačne države članice koja će predlagati plan ispunjenja ciljeva ZPP-a sukladno svojim specifičnostima i definirati aktivnosti u okviru oba stupa. S obzirom na neiskustvo i manjak kapaciteta hrvatske administracije, postoji opasnost da izrada nacionalne strategije postane podlogom za nametanje parcijalnih interesa skupina priključenih na sustav potpora. Naši će zastupnici budno motriti ovaj proces i pred Europskom komisijom stati u zaštitu poštenih poljoprivrednika.

Most budućnost hrvatske poljoprivrede vidi u malim i srednjim OPG-ima koji svoju konkurentnost temelje na poslovnom povezivanju i uključenosti u lance hrane te posjeduju znanja i modernu tehnologiju, proizvode hranu visoke kvalitete, usko vezanu s tradicijom (što se očituje u brojnosti izvornih proizvoda), kulturnim nasljeđem (autohtone pasmine i sorte bilja) i ekološkim pristupom. Dodatni potencijal OPG-a koje vode poduzetnički orijentirani, školovani i mladi poljoprivrednici leži u širenju poslovne aktivnosti pružanjem usluga u ruralnom prostoru (ruralni turizam), preradom poljoprivrednih proizvoda i proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora. Da bi se ovakvu viziju moglo ostvariti, potrebna su značajna ulaganja u infrastrukturu i javne usluge, za što Hrvatska ima na raspolaganju europska sredstva.

Most će se u Europskom parlamentu zalagati za to da svaka država članica slobodno bira želi li GMO sjeme na svom teritoriju i gotove proizvode koji sadrže GMO na svom tržištu, s tim da želimo naglasiti da mi Hrvatsku vidimo kao zemlju slobodnu od GMO-a. Inzistirat ćemo na tome da uska pogranična područja u svim državama članicama ostanu nekontaminirana GMO sjemenom kako se ono nošeno vjetrom ne bi širilo u članice koje žele biti slobodne od GMO-a. Pri pregovaranju međunarodnih sporazuma o slobodnoj trgovini s globalnim partnerima Most će se zauzimati za posebno označavanje GMO proizvoda iz trećih zemalja na jedinstvenom tržištu EU-a.

Stajališta smo da se pri svakoj budućoj promjeni Zajedničke ribarstvene politike moraju uzeti u obzir specifičnosti europskih morskih bazena i da se jedino regionalnim pristupom može postići kvalitetna, održiva i pravedna regulacija ribarskih napora na razini Europske unije. Univerzalna rješenja koja su u proteklom razdoblju često bila primjenjivana dokazano ne daju rezultate. Zalagat ćemo se da ribari iz cijele Europske unije imaju jednake prilike, što znači da ćemo, među ostalim, zagovarati izmjenu Mediteranske uredbe u onim dijelovima u kojima ona diskriminira hrvatske ribare jer ne priznaje specifičnosti Jadranskog mora i tradicije hrvatskog ribarstva. Smatramo da su ribari administrativno preopterećeni i radit ćemo na njihovom rasterećenju.

Održivost ribarstva Mostov je prioritet i s tim u skladu zastupat ćemo rješenja koja predstavljaju ravnotežu između očuvanja ribljeg fonda i odgovornog upravljanja morskim resursima s jedne strane te socioekonomskih interesa priobalnih zajednica i ribarske industrije s druge strane. Smatramo da se u Jadranskom moru ta ravnoteža dugoročno može održati precizno skrojenom prostorno-vremenskom regulacijom ribolovnog napora (lovostaj u određenim zonama i vremenskim razdobljima) te daljnjim ograničavanjem ribolovnih dana po plovilu. U svojim zakonodavnim inicijativama vodit ćemo se rezultatima znanstvenih istraživanja o stanju ribljih stokova, a protivit ćemo se svim jednostranim i znanstveno neutemeljenim rješenjima koja ugrožavaju riblji fond ili vode ekonomskom i posljedično demografskom odumiranju otočnih i drugih priobalnih zajednica.

Most upravo na preporuci međunarodnih i domaćih znanstvenika temelji svoj prijedlog za proglašenje isključivog gospodarskog pojasa koji je upućen u saborsku proceduru. Mostovi zastupnici u Europskom parlamentu promovirat će politiku proglašenja gospodarskih pojaseva na Sredozemlju s ciljem zaštite morskih resursa, boljeg nadzora mora i smanjenja opasnosti od havarija.

8. Energetika: Niskougljična i klimatski neutralna

- *Niskougljična i klimatski neutralna energetika*
- *Ugradnja fotonaponskih ćelija energetski siromašnim građanima*
- *ZA LNG na Krku i Jadransko-jonski plinovod, PROTIV Sjevernog toka 2*
- *Napredak BiH prema EU uvjetovan rješavanjem problema rafinerije u Brodu i „Gornjih horizonata“*

Most podupire sva nastojanja na razini Europske unije da se svim građanima, a naročito ranjivim skupinama te ruralnim i otočkim zajednicama, zajamči sigurna, održiva i povoljna energija. Hrvatsku vidimo kao predvodnicu u tranziciji prema niskougljičnoj i klimatski neutralnoj energetici. U ovom je trenutku hrvatski rast proizvodnje iz obnovljivih izvora 2,5 puta sporiji od europskog i 3,5 puta sporiji od svjetskog, što ne odgovara našim realnim mogućnostima ni međunarodnim obvezama.

Kao mediteranska zemlja s puno sunčanih dana jako slabo koristimo potencijal solarne energije koja čini tek 4% obnovljive energije i 0,51% ukupne proizvedene električne energije u Hrvatskoj. S 14 fotonaponskih kWh po stanovniku godišnje Hrvatska je daleko iza većine sjevernih zemalja EU-a, a s Italijom i Grčkom koje su na 350 kWh još se dugo neće moći mjeriti. Most želi početi koristiti taj veliki potencijal i zato smo u Hrvatskom saboru predložili Zakon o mikrosolarima koji regulira samoopskrbu iz obnovljivih izvora energije, ponajviše fotonaponskom.

U Europskom parlamentu zastupat ćemo stajalište da u svim državama poput Hrvatske, koje nedovoljno iskorištavaju potencijal solarne energije, iz europskih programa treba financirati ugradnju mikrosolara energetski siromašnim građanima. Istraživanja kažu da je danas čak 30 posto Europljana energetski siromašno te da njih 54 milijuna ne može zagrijati svoj dom. Kao zajednica vrijednosti, među kojima se ističu solidarnost i socijalna osjetljivost, Unija mora poduzeti konkretne mjere za podizanje tih ljudi iz energetskog siromaštva, a usput treba iskoristiti priliku i ugradnjom mikrosolara popularizirati održivost i energetske neovisnost kućanstava, malih i srednjih poduzeća te lokalnih zajednica. Građanin proizvođač energije dugoročno je neovisan, financijski i energetski racionalan te odgovoran prema okolišu. Za Hrvatsku bi popularizacija ovakvog modela sredstvima Europske unije značila povećanje udjela solarne energije na 10% ukupno utrošene energije u svega nekoliko godina, što bi za posljedicu imalo smanjenje emisija

stakleničkih plinova iz energetskog sektora za 4% ili 650 kt CO_{2eq}. Preko 90% potrebne opreme proizvodi se u Hrvatskoj pa bi šira primjena ovog modela, uz uštede malim i srednjih poduzetnicima, generirala i gospodarski rast.

Energetska neovisnost u postojećim je geopolitičkim okolnostima iznimno važna. Most podupire diversifikaciju dobavnih pravaca prirodnog plina (plutajući LNG terminal na Krku i Jadransko-jonski plinovod) kako bi se ukinuo monopol, stvorili tržišni uvjeti, zajamčila sigurnost dobave i ojačala hrvatska pozicija na energetskoj karti Europe. Protivimo se izgradnji Sjevernog toka 2 koja nije usklađena s ciljevima energetske unije i Europu čini još ovisnijom o ruskom plinu.

Tražiti ćemo da se napredak BiH u procesu pridruživanja Europskoj uniji veže uz rješavanje prekograničnog zagađenja iz rafinerijskog postrojenja u Brodu. Jednako tako, zahtijevat ćemo da se kroz proces približavanja BiH europskim integracijama problematizira i projekt „Gornji horizonti“ koji prijete ekosustavu rijeke Neretve. Hrvatska prema člancima 10. i 11. u poglavlju 3. Berlinskih pravila o vodnim resursima ima pravo upravljati bazenom Neretve, a isti članci obvezuju države da upravljaju međunarodnim riječnim bazenima u dobroj vjeri, što BiH (odnosno RS kao jedan od entiteta) ne čini. Uvažavajući potrebu za prekograničnom suradnjom i jačanjem europske energetske mreže, zalagat ćemo se za povezivanje BiH na EU plinsku mrežu sa sjevera, zapada i juga, što će omogućiti bržu zamjenu nečistih energenata (ugljen) i ukidanje monopola na tržištu plinom.

9. Zaštita okoliša i kružno gospodarstvo: Rast uz održivost

- *Sortirnice, kompostišta i centri za ponovnu uporabu u cijelom EU-u*
- *Iskorištavanje komunalnog mulja*
- *Jačanje željezničkog transporta u putničkom i teretnom segmentu*
- *Inovacije u industriji električnih vozila*

Most se zalaže za pametan, održiv i uključiv rast hrvatskog gospodarstva. Gospodarenje otpadom sektor je s najvećim potencijalom za stvaranje kružnog gospodarstva u kojemu otpadne tvari nisu višak koji se baca, već gospodarski resurs koji se iskorištava.

U Europskom parlamentu promovirat ćemo izgradnju mreže sortirnica, kompostišta i centara za ponovnu uporabu u cijeloj Europskoj uniji. Ovom ekološkom infrastrukturom moguće je godišnje, samo na razini Hrvatske, preko 600 tisuća tona suhih otpadnih tvari pretvoriti u stotine milijuna kuna vrijednih reciklata. Također ćemo predlagati primjenu komunalnog mulja u uzgoju kultura kratkih ophodnji (proizvodnja biomase ili konstrukcijskog drveta) na manje vrijednim tlima uz

europske prometnice i industrijska postrojenja. Zalagat ćemo se za to da se na europskoj razini obrađena otpadna voda prepozna kao resurs i preusmjeri u navodnjavanje gdje god je to moguće.

Most se zalaže za učinkovit i ekološki prihvatljiv transport te jačanje udjela željezničkog transporta u putničkom i teretnom segmentu. Podupirat ćemo zakonodavne inicijative koje vode povećanju udjela električne mobilnosti, s naglaskom na poticanje konkurentnosti i inovacija u industriji električnih vozila kako bi ona postala dostupnija građanima. Zalažemo se za fazni prelazak morskog transporta na čisto gorivo (prirodni plin), u čemu vidimo potencijal za domaća brodogradilišta i stratešku povezanost s LNG terminalom na Krku.

10. Hrvatska i euro: Odluka na referendumu

- *Referendumsko odlučivanje o uvođenju eura u kratkom roku*
- *Vezivanje ulaska u eurozonu sa smanjenjem dohodovnog jaza*
- *Trajan i uvjerljiv rast produktivnosti rada prije usvajanja eura*

Most prepoznaje opipljive koristi koje donosi uvođenje eura poput nestanka valutnog rizika za građane s kreditima u eurima i transakcijskih troškova te smanjenja kamatnih stopa. Svjesni smo i pozitivnih učinaka koje bi ulazak u euro imao na hrvatski izvoz. No isto tako Most smatra da Hrvatska nije spremna na ulazak u eurozonu jer ne ispunjava nužne preduvjete za ulazak u tečajni mehanizam – dostatnu razinu realne konvergencije, zdrave temelje za održiv rast gospodarstva i kvalitetne institucije. Za hrvatske građane posebno je važna dostatna razina realne konvergencije koja podrazumijeva da struktura hrvatske ekonomije nalikuje strukturi ekonomija zemalja eurozone. Realna konvergencija, između ostaloga, podrazumijeva da se razlika između prosječnog ostvarenog dohotka u Hrvatskoj i članicama eurozone smanjuje te da će u doglednoj budućnosti nestati. Trenutni prosječni dohodak u Hrvatskoj doseže svega 62% prosjeka EU-a i 58% prosjeka eurozone sa slabašnim naznakama smanjivanja dohodovnog jaza. Most se stoga zalaže za to da se razmatranje usvajanja eura odgodi do trenutka kad hrvatski dohodak prilagođen za snagu kupovne moći bude dosezao 75% prosjeka EU-a i 70% prosjeka eurozone.

Zdravi temelji za održiv ekonomski rast drugi su preduvjet za usvajanje eura. Takvi temelji trenutno ne postoje, pri čemu posebno zabrinjavaju stagnantni trendovi u produktivnosti rada i ukupnoj faktorskoj produktivnosti. Da bi se uvođenje eura razmatralo kao opcija, smatramo da je prvo potrebno ostvariti kumulativnu stopu rasta produktivnosti rada koja nadmašuje onu članica eurozone u petogodišnjem razdoblju. Vezanje usvajanja eura za trajan i uvjerljiv rast produktivnosti rada ujedno je i najbolje jamstvo da će realne plaće rasti dostatnim intenzitetom, a sve u svrhu zatvaranja dohodovnog jaza između Hrvatske i ostalih zemalja članica.

Most također smatra da je izvjesno da Hrvatska neće ispuniti formalne kriterije konvergencije za usvajanje eura koji se vežu za visinu deficita i javnog duga zbog promjene globalne ekonomske klime i sve izvjesnijeg ulaska glavnih trgovinskih partnera Hrvatske u recesiju koja će se prebiti i na našu zemlju, pri čemu će se posebno pogoršati trenutno prividno dobri fiskalni pokazatelji. Povoljni globalni trendovi i kozmetičke promjene na nacionalnoj razini donijeli su pozitivne pomake na prihodovnoj strani proračuna, ali Vlada je u isto vrijeme povećala rashode, što znači da nije provela nužnu konsolidaciju javnih rashoda. Hrvatsku to čini posebno ranjivom u recesiji, (kad se javni rashodi automatski povećavaju dok se prihodi smanjuju), a ulaskom u euro izgubili bismo mogućnost prilagodbe tečajnom politikom. Most se zalaže za fiskalnu konsolidaciju i dugoročno udovoljavanje kriterijima konvergencije prije odluke o usvajanju zajedničke valute.

U lošem stanju nalaze se i javne financije pojedinih članica eurozone, konkretno Italije i Španjolske, koje su višestruko veće ekonomije od Hrvatske, ali i od Grčke koja je uslijed posljednje financijske krize srednjoročno iscrpila eurozonu. Potencijalni kolaps španjolskog i talijanskog gospodarstva izravno bi ugrozio opstanak jedinstvene valute, a Hrvatska bi se kao najnovija članica našla u situaciji da novcem svojih poreznih obveznika izvlači višestruko snažnija gospodarstva i bogatija društva.

Most je svjestan ugovorne obveze za uvođenje eura, ali isto tako smatramo da Hrvatska mora iskoristiti diskrecijsko pravo koje joj ugovor daje da samostalno odluči o trenutku pristupanja eurozoni. Ako Vlada i guverner ostanu pri odluci da Hrvatska što skorije usvoji euro, Most će zatražiti raspisivanje referenduma da narod odluči u kojem trenutku bi Hrvatska trebala ispoštovati ugovornu obvezu i ući u eurozonu. Most će ujedno inzistirati i na vezanju ulaska Hrvatske u eurozonu sa smanjivanjem dohodovnog jaza te trajnim i održivim rastom produktivnosti rada kako bi se životni standard u zemlji povećao do mjere do koje ne postoje dramatične razlike između Hrvatske i ostatka zemalja eurozone koje vidimo sada.

Naši zastupnici u Europskom parlamentu istovremeno će konstruktivno sudjelovati u donošenju zakonodavstva koje bi eurozonu trebalo učiniti stabilnijom i otpornijom na krize. Podupirat ćemo formiranje bankarske unije i financijsku regulativu koja će onemogućiti kaskadnu reakciju i krah banaka kojem smo svjedočili tijekom posljednje financijske krize.